

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 lutego 2020 r.

Pozycja 68

POSTANOWIENIE z dnia 18 grudnia 2019 r. Sygn. akt Ts 18/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres – przewodniczący i sprawozdawca
Piotr Pszczółkowski
Andrzej Zielonacki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 18 marca 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło większością głosów.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 29 stycznia 2018 r. (data nadania) M. J. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 394 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) – „w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia do sądu drugiej instancji postanowienia w przedmiocie skargi na czynność komornika” – z art. 10 ust. 2; art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 10 ust. 2; art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 10 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 18 marca 2019 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu. Postanowienie doręczono pełnomocnikowi skarżącego 26 marca 2019 r. Pismem z 1 kwietnia 2019 r. (data nadania), skarżący wniósł na to postanowienie zażalenie, domagając się jego uchylenia w całości i nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał

w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w zw. z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. W postanowieniu z 18 marca 2019 r. Trybunał stwierdził, że wniesiona skarga nie spełnia wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-2 u.o.t.p. TK i na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK odmówił nadania jej dalszego biegu z następujących powodów.

Po pierwsze, jako sposób naruszenia swoich konstytucyjnych wolności lub praw, skarżący wskazał wadliwe zastosowanie kwestionowanego art. 394 § 1 k.p.c., a nie jego niekonstytucyjny charakter (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK).

Po drugie, art. 394 § 1 k.p.c. w zakresie kwestionowanym w skardze, nie stanowił podstawy żadnego z orzeczeń wydanych w sprawie objętej wniesioną skargą (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK).

3. Skarżący podniósł, że z powodu błędnej wykładni art. 394 § 1 k.p.c. został pozbawiony prawa do rozpoznania sprawy w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym, ponieważ sąd pierwszej instancji, odrzucając zażalenie na swoje postanowienie, błędnie przyjął, iż postanowienie o oddaleniu skargi na czynność komornika nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, a zatem – w świetle art. 394 § 1 k.p.c. – nie przysługuje od niego zażalenie. W samej skardze wyjaśniał już, że gdyby sąd, który orzekał w jego sprawie, dokonał takiej wykładni art. 394 § 1 k.p.c. jak czynią to – jego zdaniem – inne składy orzekające w tożsamych sprawach, to jego konstytucyjne wolności i prawa nie zostałyby naruszone.

Należy jednak nadmienić, że zgodnie z utrwalonym i jednolitym orzecznictwem sądowym (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 28 listopada 1969 r., sygn. akt III CZP 83/69, OSNC 1970, Nr 6, poz. 105 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 1986 r., sygn. akt III CRN 40/86, OSNCP 1987 nr 7, poz. 102), na postanowienie sądu rejonowego, wydane w wyniku rozpoznania skargi na czynności komornika, zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje jedynie wówczas, gdy zaskarżone postanowienie zmierza do zakończenia postępowania egzekucyjnego (art. 394 § 1 *in principio* w związku z art. 13 § 2 i art. 767 § 3 k.p.c.). Sąd Najwyższy zaznacza również, że przez orzeczenia kończące postępowanie w sprawie egzekucyjnej, należy rozumieć także rozstrzygnięcia kończące określony etap postępowania egzekucyjnego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 4 stycznia 1973 r., sygn. akt III CRN 344/72, OSNC 1973, Nr 7, poz. 144; 19 stycznia 2007 r. sygn. akt III CZP 135/06, Lex nr 272469).

Poglądy te zachowują nadal swą aktualność w orzecznictwie sądowym (zob. uchwały Sądu Najwyższego z 15 września 1995 r., sygn. akt III CZP 110/95, OSNC 1995 nr 12, poz. 177 oraz z 14 września 2016 r., sygn. akt III CZP 37/16, OSNC 2019 nr 5, poz. 51, a także postanowienia Sądu Okręgowego w: Bydgoszczy z 29 kwietnia 2015 r., sygn. akt II Cz 141/15, Lex nr 2341482; Gdańsku z 9 marca 2016 r., sygn. akt XVI Cz 182/16, Lex nr 2008440; Toruniu z 9 maja 2016 r., sygn. akt VIII Cz 300/16, Lex nr 2044920; Gliwicach z 18 grudnia 2018 r., sygn. akt III Cz 1208/18, Lex nr 2627902).

3.1. Zdaniem skarżącego, sąd orzekający w jego sprawie naruszył jego konstytucyjne wolności i prawa poprzez „dokonanie błędnej wykładni” art. 394 § 1 k.p.c., gdyż przyjął, że postanowienie o oddaleniu skargi na czynność komornika nie jest orzeczeniem kończącym

postępowanie w sprawie, a zatem – w świetle art. 394 § 1 k.p.c. – nie przysługuje od niego zażalenie.

Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK Trybunał, orzekając zarówno w rozpoznaniu wstępnym, jak i merytorycznym, związany jest – co do zasady – zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej. Zakres zaskarżenia obejmuje także sformułowanie zarzutu niekonstytucyjności (art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK). Skarga powinna zawierać uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK). Trybunał związany granicami skargi nie może zatem rozszerzać lub modyfikować istoty zarzutu skargi. Jeśli więc skarżący, przedmiotem zarzutu uczynił jednostkowy akt stosowania prawa, twierdząc że ostateczne orzeczenie wydane w sprawie objętej wniesioną skargą stanowiło przejaw – niezgodnego z powszechną praktyką – zastosowania art. 394 § 1 k.p.c., podczas gdy kwestionowana treść normatywna tego przepisu wynika z jednolitej, powszechnej i stałej wykładni sądowej, to brak jest podstaw do przeprowadzenia kontroli konstytucyjności zgodnie z żądaniem skargi, gdyż stan normatywny kwestionowany w skardze różni się od rzeczywistego stanu prawnego. W ramach niniejszej sprawy, modyfikacja przedmiotu zaskarżenia stanowiłaby nieuzasadnione i bezpodstawne przekroczenie – określonych zasadą skargowości – granic związania Trybunału skargą konstytucyjną.

3.2. Trybunał przypomina również, że w swoim orzecznictwie odróżnia zaniechanie prawodawcze (tzw. lukę normatywną) – które nie może być przedmiotem oceny Trybunału – od prawodawczego pominięcia, które jedynie wyjątkowo może stać się przedmiotem takiej oceny (zob. wyrok z 30 września 2014 r., sygn. SK 22/13, OTK ZU nr 8/A/2014, poz. 96). Skarga konstytucyjna skarżącego, jak i wniesione zażalenie nie zawierają jednak argumentów wskazujących na zarzut pominięcia prawodawczego. Z tego powodu mając na uwadze – obowiązującą w postępowaniu przed Trybunałem – zasadę skargowości (art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK), brak jest podstaw do jego rozpoznania.

3.3. Z tych względów zażalenie nie podważyło oceny, iż wniesiona skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-2 u.o.t.p. TK, gdyż przedmiotem zarzutu niekonstytucyjności skarżący uczynił jednostkową i – jego zdaniem – wadliwą wykładnię dokonaną przez orzekające w jego sprawie sądy, nie zaś art. 394 § 1 k.p.c., czy też treść normatywną tego przepisu ustaloną w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni sądowej, która w ramach wyjątku może stać się przedmiotem kontroli konstytucyjności (zob. wyroki TK z: 24 czerwca 2008 r., sygn. SK 16/06, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 85 oraz 2 czerwca 2009 r., sygn. SK 31/08, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 83).

4. Wobec tego, że w zaskarżonym postanowieniu Trybunał stwierdził, iż badana skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-2 u.o.t.p. TK, a wniesione zażalenie nie podważyło tego ustalenia, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.